

Běh coby umělecké dílo

návrhově spekulativní provokace

Emanuel Hurych

vstup

Otázka:

Může být tak běžná, samozřejmá a jednoduchá pohybová aktivita, jako je běh, chápána jako umělecké dílo?

1 - běžci

Zdaleka ne všichni filosofové sportu jsou aktivními sportovci. Většina z nich v českém a slovenském prostředí spíše není. Pokud však jsou, nenajdeme mezi nimi většinou více než jednoho plavce, basketbalistu, fotbalistu či boxera.

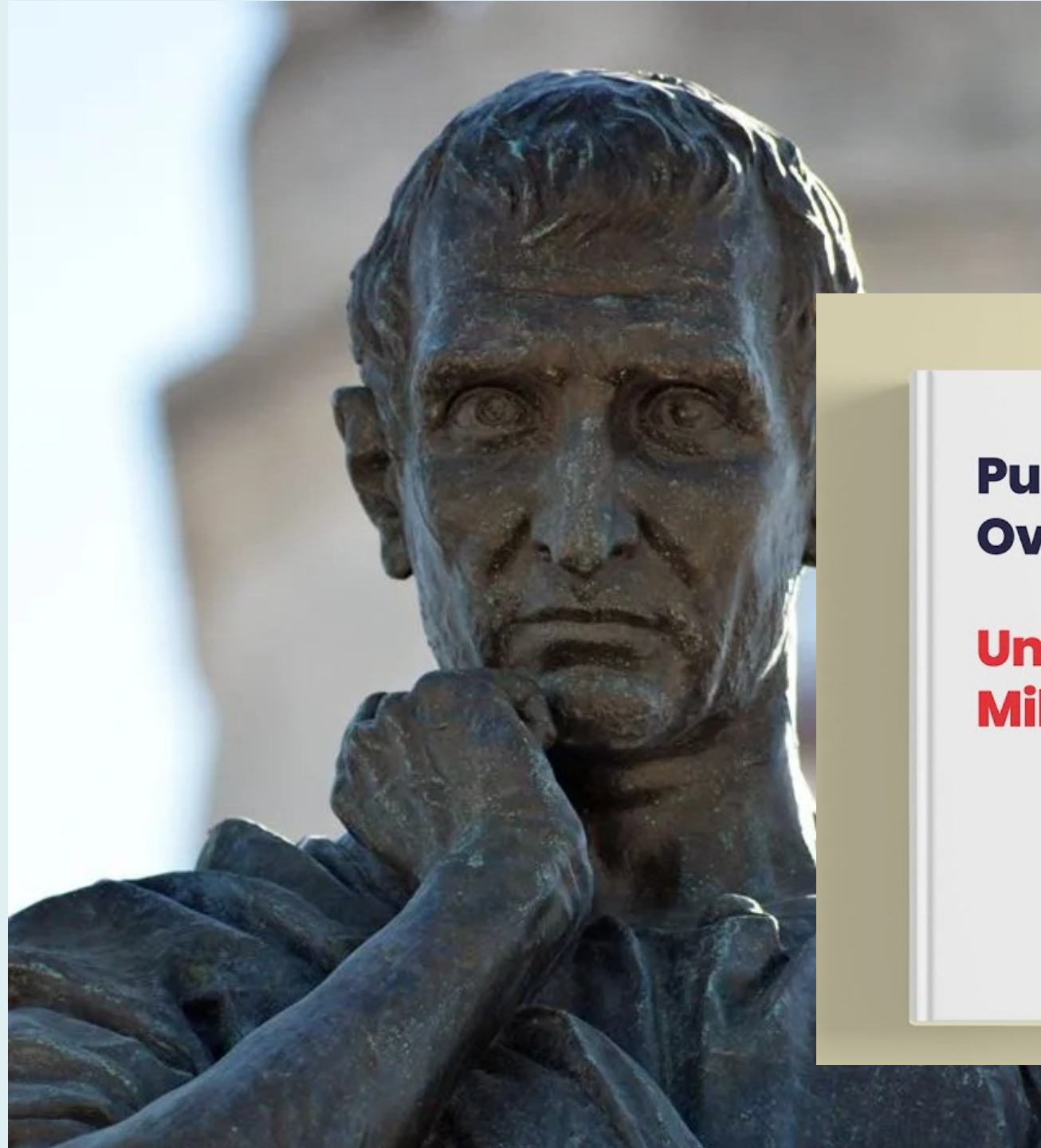
Avšak někteří jsou běžci.

Například Oborný, Bednář, Hurych.

(Analogicky např. v US prostředí Jeff Fry, Douglas Hochstetler).

Je to dáno náhodnou shodou okolností?

Existuje nějaký důvod, proč filosofové, kteří obvykle preferují **složitě, neprvoplánové a strukturované myšlenkové pochody** dávají přednost jedné z **nejprimitivnějších pohybových aktivit**, jež je typická svou **monotónností** a stereotypním zatížením?

**Publius
Ovidius Naso**

**Umění
Milovati**

Immanuel Kant
všední a nudí
rutinu. Stal se

Nelze však p
současného č

- Pro laiky j
kategorický in
„Dvě věci na
zabývá: **hvěz**

Kant měl na
nebe“ dává je

Jakkoli Kant n
neboť **hvězdi**
dálkám, které
prohlídce, dík
nelze uchopit

o pohledu
rušil svou denní
.
(Bulvár?)

prvků i pro

neme-li

m častěji se jimi

výraz „hvězdné
h lidí.

vuje řadu lidí,
ky nekonečným
em zvoucím k
líky pocitům, jež

3b - Immanuel Kant

Můžeme důvodně předpokládat, že Kant by nebyl zřejmě nejvděčnějším divákem Lucasových *Hvězdných válek*. Jsou přece jenom příliš prvoplánové a představují spojení se světem komerce.

Ovšem, zcela nový vesmírný řád, odlišné a netradiční chápání vzdáleností, prostě nové „hvězdné nebe“, to by mohla být zajímavá témata i pro Kanta.

A samozřejmě také **morální zákon rytířů Jedi**, jenž by mohl být konfrontován s kategorickým imperativem a deontologickými principy Kantova učení.

Han Solo či mistr Yoda versus Kantova nebulární hypotéza (Swedenborg, Laplace)?
Je to svatokrádežné?

3c - Immanuel Kant

Matematik Bohumil Dobrovolský napsal tento aforismus:

“Vědec je člověk, který ví více a více o čím dál tím menším počtu věcí. Dokonalý vědec tak ví všechno o ničem. Nad vědou prý stojí filosofie. Filosof je člověk, který ví stále méně a méně o čím dál tím větším počtu věcí. Nakonec filosof (ne)ví nic o všem.“

Myšlenka srovnávat osud Fausta s příběhy skutečných sportovců byla mnohde shledána jako nepatřičná. Faustovské téma je prý závažnější, neboť obsahuje nabídku z jiného světa.

Je to svatokrádežné?

Snad. Pro někoho, kdo stráví celý život v knihovně (...odpovídám).

Běh jako umění

Zpátky k běhání jako fenoménu

Běhání jako obraz

Můžeme pořídit fotografii běžce.

Můžeme pořídit vynikající fotografie běžce a vyhrát s ní soutěž.

Zde jde však o něco jiného:

Pocity každodenního běžce

- Šedé nebe a mlhavý opar za chladného rána.
- Větrné a deštivé odpoledne uprostřed zahrádek, které cestou míjíme.
- Hvězdné nebe nad námi, když běžíme tmavou ulicí za mrazivého zimního večera.
- Lidé nechápavě vrtící hlavami, psi kteří pobíhají okolo a kteří „nikdy nekoušou“.
- Temně zelená hradba lesů na horizontu.
- Cestička v trávě na hrázi rybníka, kterou máme lehce rozmazanou vlivem stupňovaného tempa úseků v intervalovém tréninku.

Stovky malých momentek v naší mysli, které mají neopakovatelnou atmosféru, vůni a nedefinovatelnou poetiku. Osobní a soukromé. Žádná umělecká fotografie, žádná filosofie, žádné malby. Kus poezie.

Běh coby báseň?

Běhání jako hudba

Rytmus běžeckých kroků může připomínat zvuk bubnů dávných šamanů či indiánských tamtamů.

Maratonci jsou často při městských maratonech povzbuzováni bubny (či rytmickou muzikou), což jim pomáhá udržovat tempo a rytmus.

Při běhání si můžeme zpívat jakoukoli písničku a mít pocit absolutní svobody.

Můžeme poslouchat zvuky kolem nás – hučící auta, kvílení větru, zpěv ptáků a také zvuk našich kroků.

To vše dohromady dává píseň, symfonii či operu. Prostě hudbu.

Heidegger (1996) hovoří o každodennosti a historičnosti pobytu (Dasein).

Jaké jsou dva možné rozdílné modely běhu?

- 1. Tradiční** – pohyb popsán kinantropologickými prostředky (antropomotorická, biomedicínská, biomechanická charakteristika apod.)
→ bipedální lokomoce, atletická disciplína, distance, historie, různé druhy soutěží
- více soutěžní charakter a více spojeno s historičností
- 2. Umělecký** (kreativní) – mozika obrázků, zvuků, pocitů a zážitků
- více spojená s tréninkem a každodenností

“gumpismus“

V kontextu historičnosti (dějinnosti) a každodennosti běhu hovoří Oborný (2009) o “gumpismu” (podle filmového hrdiny Forresta Gumpa). Jde o stav, kdy se běhání (pro někoho) stává esenciální součástí lidského života.

Anglická vsuvka

* running *

It ***runs through*** every day and every moment of somebody's perception.

If we ***run out*** of stamina, ***run out*** of optimism

we can do ***running***.

If we ***run amuck*** from worries of a bad day,

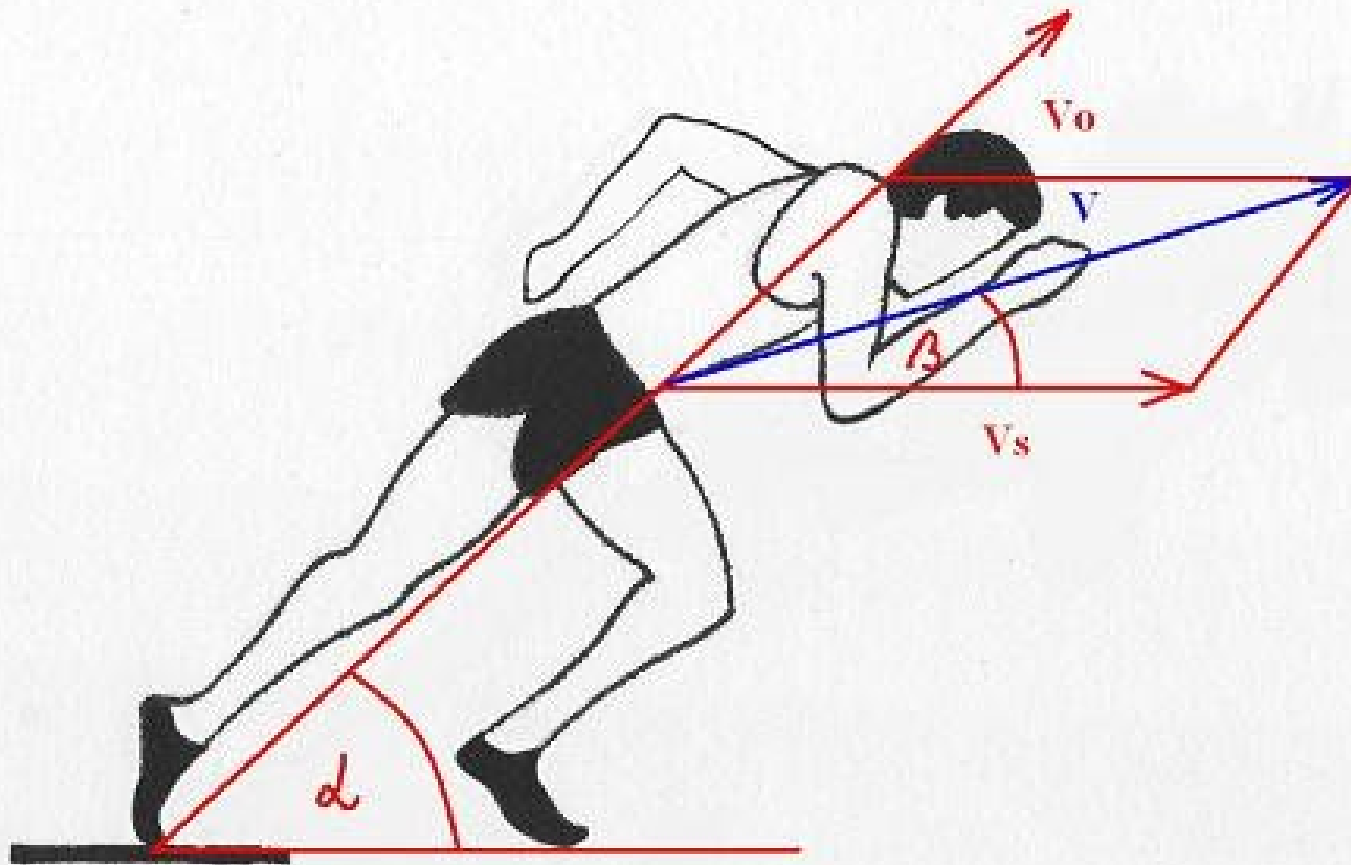
if our ***blood runs cold*** from the commerce and stupidity of the outer world,

if our chances to reach the desired aim ***run low***,

if we ***run off the rails***,

if our sureness ***runs away***,

that is time to do running.

References:

- Caillois, R. (2000). *Man, Play and Games*. Urbana and Chicago: University of Illinois Press. ISBN: 0-272-07033-X.
- Dobrovolný, B.(2001). *Zábavná matematika*. Praha: Levné knihy Kma. 240 p.
- Heidegger, M. (1996). *Bytí a čas*. Praha: OIKOYMENH, 477 pp.
- Husserl, E. (2004). *Ideje k čisté fenomenologii a fenomenologické filosofii I*. Praha: OIKOYMENH, 339 pp.
- Kant, I. (1990). *Základy metafyziky mravů*. Praha: Svoboda, 1990. 129 s. ISBN: 80-205-0152-5.
- Lefebvre, H. (1987.) *The Everyday and Everydayness*. In *Yale French Studies*, 73 (10), 7 –11.
- Kirchner, J., Hogenová, A. (editoři). (2001). *Prožitek v kontextu dnešní doby*. Praha: FTVS UK. ISBN: 80-86317-16-1.
- Krein, K. (2008). *Sport, Nature and Worldmaking*. *Sport, Ethics and Philosophy* 2 / 3. 285-301. ISSN: 1751-1321.
- McNamee, M. (2008). *Sport, Virtues and Vices: Morality Plays*. London: Routhledge. ISBN: 978-0415194099.
- Oborný, J. (2001). *Filozofické a etické pohľady do športovej humanistiky*. Bratislava: FTVS UK, 129 pp.
- Ovid, P. N. (1949). *The Art of Love*. New York, USA: Stravon Publishers, 126 pp.